

Оперативна програма Регионално развитие **2007-2013**

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Оперативна програма
Регионално развитие
2007-2013

www.bgregio.eu

Оперативна програма Регионално развитие 2007-2013

www.bgregio.eu

Изготвено по проект: BG161PO001/5-01/2008/056
"Изработване и разпространение на информационни материали за
Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г. (ОПРР)"
Приоритетна ос 5: „Техническа помощ“ на ОПРР. Проектът се финансира от
Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на
Република България.

ОБЩА ЦЕЛ:

Подобряване на качеството на живот и работната среда с подобър достъп до основните услуги и нови възможности за повишена регионална конкурентоспособност и устойчиво развитие.

**Бюджет на програмата:
3 131 821 212 лева**

ОПРР се финансира от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет на Република България.

Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие

Бюджет: 1 806 955 041 лева

Бенефициенти: Общините на територията на 86 градски агломерационни ареала, Европейската инвестиционна банка (като Холдинг фонд по инициативата JESSICA), Министерство на културата, Министерство на здравеопазването, Агенция за социално подпомагане, Агенция по заетостта, Министерство на вътрешните работи / Главна дирекция „Пожарна безопасност и спасяване“, Министерство на образованието, младежта и науката, Дирекция „Жилищна политика“ в МРРБ, Фонд за жилищно обновяване, организации с нестопанска цел в партньорство с общини, неправителствени организации и университети, когато действат като сдружения с нестопанска цел за предоставяне на здравни, социални, образователни и културни услуги.

Приоритетна ос 2: Регионална и местна достъпност

Бюджет: 661 676 118 лева

Бенефициенти: Агенция „Пътна инфраструктура“, 86 общини разположени в рамките на градските агломерационни ареали, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“.

Приоритетна ос 3: Устойчиво развитие на туризма

Бюджет: 334 327 982 лева

Бенефициенти: Министерство на културата, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Министерски съвет, 264 общини, включително в партньорство със сдружения на общини, местни, регионални и национални туристически организации, регистрирани в Националния туристически регистър, публични власти, управляващи недвижими културни ценности с национално и световно значение.

Приоритетна ос 4: Местно развитие и сътрудничество

Бюджет: 223 064 598 лева

Бенефициенти: Областни управи, 178 общини извън обхвата на градските агломерационни ареали, неправителствени организации в партньорство с общини или областни администрации.

Приоритетна ос 5: Техническа помощ

Бюджет: 105 797 473 лева

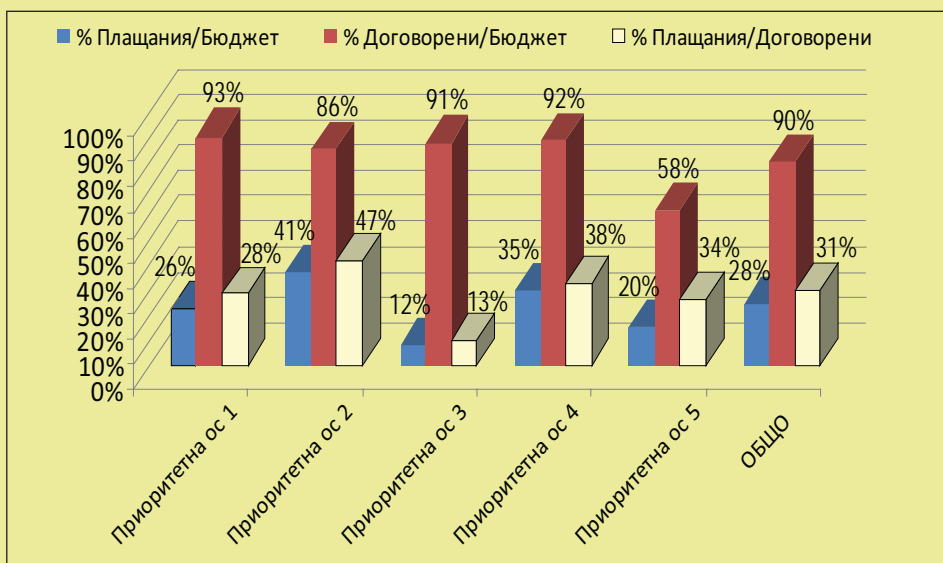
Бенефициенти: Управляващият орган на ОПРР, Дирекция „Жилищна политика“ и Дирекция „Вътрешен одит“ в МРРБ, Министерство на здравеопазването, Министерство на културата, Министерство на образованието, младежта и науката, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Министерство на вътрешните работи, Агенция „Пътна инфраструктура“, Агенция за социално подпомагане, Агенция по заетостта, Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“.

Показатели за общия напредък при изпълнението на ОПРР

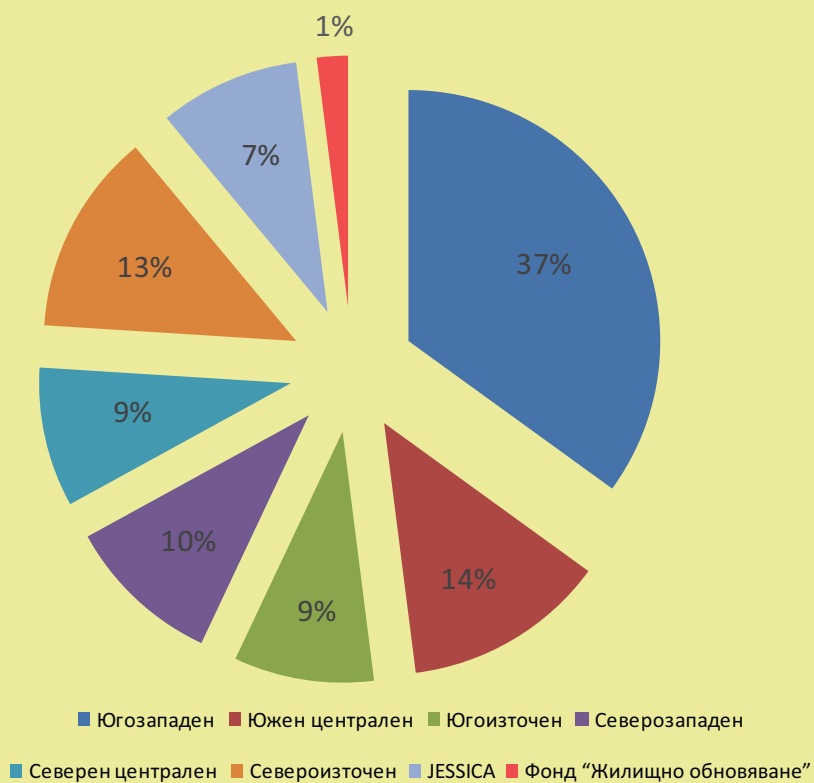
- Публикувани са **46 схеми** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност **3,082 млрд. лв.** или над **98%** от бюджета на ОПРР (3,131 млрд. лв.). На 3 септември 2012 г. е обявена **трета поредна схема** за подобряване на градската среда – **„Зелена и достъпна градска среда“**. Срокът за кандидатстване е 11 януари 2013 г. Конкретни бенефициенти са 36 общини – центрове на градски агломерации;
- По програмата към 31.08.2012 г. са **подадени общо 1743 проектни предложения** и са сключени **966 договора** с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ – **2,811 млрд. лв.** или **90%** от бюджета на програмата (3,131 млрд. лв.);
- Общият размер на плащанията към 31.08.2012 г. възлиза на **870 млн. лв.** или **31% от размера на договорените средства** и **28% от бюджета** на ОПРР. Общият размер на сертифицираните средства е **489 млн. лв.**

С тези показатели ОПРР се нарежда сред най-успешните програми в България. С подкрепяните дейности ние достигаем до всеки регион в страната, показваме видими резултати и спомагаме за подобряване на качеството на живот и работната среда на всеки български гражданин **чрез осигуряване на по-добър достъп до основните услуги и нови възможности за повишена регионална конкурентоспособност и устойчиво развитие.**

Финансово изпълнение на ОПРР за периода 01.01.2007 – 31.08.2012 г.

% изплатени средства по райони на ниво NUTS 2 за периода 01.01.2007 – 31.08.2012 г.

Ключови проекти по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г.

1. Деинституционализация на децата в България

В рамките на Операция 1.1 „Социална инфраструктура“ е в изпълнение схема за безвъзмездна финансова помощ **„Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“** с бюджет **107 млн. лв.** Конкретни бенефициенти са 62 общини в градските агломерации. Схемата е насочена към **подпомагане изграждането/реконструкцията/обновяването/преустройството на подходяща инфраструктура на територията на градските агломерации**, която да замени институционалната грижа и да допринесе за създаване на нови възможности за децата с увреждания и техните семейства, така че да получат подкрепа в общността и в своята естествена среда. Подписани са **62 договора** на обща стойност **104,4 млн. лв.** С изпълнението на проектите се **предвижда създаването на общо 133 центъра за настаняване от семеен тип и 27 защитени жилища.**

Предоставени са **10 млн. лв.** безвъзмездна финансова помощ на Министерство на здравеопазването за реструктуриране на **8 пилотни Дома за медико-социални грижи за деца** с оглед разкриване на иновативни интегрирани услуги за деинституционализация и превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 г.

2. Подкрепа за реконструкция, обновяване и оборудване на лечебни и здравни заведения – държавни и общински

Предоставени са **131 млн. лв.** безвъзмездна финансова помощ на Министерство на здравеопазването за реконструкция и обновяване на **13 държавни лечебни заведения**. Предвидени са **140 млн. лв.** за реконструкция и обновяване на **общински** лечебни заведения (2 схеми за безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос 1 и Приоритетна ос 4). Към 31.08.2012 г. са подписани **26 договора** на обща стойност **125 млн. лв.**

3. Реконструкция и рехабилитация на второкласни и третокласни пътища

Основна цел на схемата за безвъзмездна финансова помощ е да насърчи достъпността, взаимосвързаността и сближаването вътре в регионите чрез подобряване и ремонт на регионални и местни пътища. Бенефициент е Агенция „Пътна инфраструктура“. Общата стойност е **501 млн. лв.** Ще бъдат рехабилитирани/реконструирани приблизително **795 км пътни участъци** на територията на страната. В изпълнение са **44 договора** на обща стойност **460 млн. лв.** Към 31.08.2012 г. са рехабилитирани и въведени в експлоатация общо **227 км пътни участъци**. По схемата се изпълнява и проектът за разширение на Софийски околновъстен път до кв. „Младост“ (**33,9 млн. лв.**).

4. Подкрепа за градския транспорт в големите градове

В рамките на приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, операция 1.5 „Системи за устойчив градски транспорт“ по Оперативна програма „Регионално развитие“ са предвидени **411 млн. лв.** за развитието на интегриран градски транспорт в 7-те големи града на страната – София, Пловдив, Варна, Бургас, Плевен, Русе и Стара Загора. Ще се акцентира върху създаване на по-ефективен и бърз градски транспорт с по-малко потребление на енергия, изграждане на по-достъпна вторична инфраструктура на обществените транспортни мрежи и въвеждане на природосъобразни видове градски транспорт. В Управляващия орган на ОПРР е създадено **звено за подпомагане изпълнението на проектите за интегриран градски транспорт.**

- **Проект за интегриран градски транспорт на община Бургас**

Проектът „Интегриран градски транспорт на Бургас“ е **първият голям проект** по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 по линия на ОПРР. Общият му размер възлиза на **131 млн. лв.**, от които – безвъзмездна финансова помощ **101 млн. лв.** и **30 млн. лв.** – собствен принос на Община Бургас. Договорът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е сключен на 26 ноември 2010 г. и е с продължителност на изпълнение 36 месеца. Одобрен е от Европейската комисия на 16 август 2011 г.

Проектът предвижда **набор от мерки за модернизация на обществения транспорт и насърчаване на придвижването по алтернативни начини** (пеш или чрез велосипеди), както и **проучвания за бъдещи инвестиции**, които да надграждат постигнатите резултати.

- **Проект за интегриран градски транспорт на София**

Проектът „Подкрепа за интегриран градски транспорт в Столична община“ е **вторият голям проект** по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 по линия на ОПРР. Общият му размер възлиза на **122 млн. лв.**, от които **98 млн. лв.** – безвъзмездна финансова помощ и **24 млн. лв.** – собствен принос на Столична община. Договорът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е сключен на 23 август 2011 г. и е с продължителност на изпълнение 36 месеца.

Проектът предвижда **набор от мерки за подобряване качеството на обществения транспорт и насърчаване на екологично чист градски транспорт.**

• *Проекти за интегриран градски транспорт в петте големи града*

За реализиране на проекти за модернизиране на градския транспорт в останалите пет големи града в България по ОПРР са предвидени средства в размер на **204 млн. лв.** Те са разпределени между петте града на базата на брой жители, население, ползващо градски транспорт и туристически поток. През юли и август 2012 г. са подписани договори с общините Варна, Плевен, Пловдив, Русе и Стара Загора. Общият размер на проектите възлиза на **240,3 млн. лв.**, от които **203,5 млн. лв.** – безвъзмездна финансова помощ.

Компоненти на проектите за градски транспорт:

- Планиране на транспорта, с цел постигане на преход от използването на лични автомобили към обществен транспорт, велосипеди и ходене пеша;
- Интелигентни системи за регулиране на трафика;
- Система за електронно таксуване;
- Екологичен подвижен състав от автобуси/тролейбуси;
- Подобряване и развитие на инфраструктурата на градския транспорт;
- Конфигуриране на пътищата с цел осигуряване на специални ленти с предимство.

5. Подкрепа за жилищната политика

• Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради

Оперативна програма „Регионално развитие“ посредством схема за безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/1.2-01/2011 **„Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради“**, подпомага изпълнението на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради в 36 градски центрове. Схемата е публикувана на 18.07.2011 г., като представлява неразделна част от Националната жилищна стратегия и ще допринесе за дългосрочни подобрения в условията на живот в градовете. Конкретен бенефициент е дирекция „Жилищна политика“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството, която е отговорна за прилагането на жилищната политика в Република България. На 09.04.2012 г. е издадена заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството за предоставяне на безвъзмездната помощ на конкретния бенефициент, с което стартира изпълнението на проекта. Общата стойност на проекта възлиза на **95 млн. лв.**, от които **50 млн. лв.** безвъзмездна финансова помощ по ОПРР и **45 млн. лв.** собствен финансов принос – средствата, които се осигуряват от сдруженията на собственици.

В рамките на проекта е предвидено изпълнение на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради в 36 градски центрове, които обхващат извършване на обследвания за енергийна ефективност и внедряване на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради (топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване).

• **Подкрепа за създаване на инструмент за финансов инженеринг Фонд за жилищно обновяване - 13 млн. лв.** През март 2012 г. е избран Фонд за жилищно обновяване (ФЖО). ФЖО е инструмент за финансов инженеринг за предоставяне на заеми/банкови гаранции, които собствениците на самостоятелни обекти в многофамилни жилищни сгради могат да използват за осигуряване на финансово самоучастие в процеса по обновяване на масовия жилищен фонд в България.

6. Подкрепа за социални жилища за маргинализирани групи

В изпълнение е схема обявена на 30.08.2011 г. с бюджет **16 млн. лв.** Насочена е към осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на групи в неравностойно положение, чрез обновяване и промяна на предназначението на съществуващи сгради, собственост на публични власти или сдружения с нестопанска цел. Схемата ще допринесе за социалното включване на хора в неравностойно и уязвимо положение чрез повишаване на техния жизнен стандарт и общо подобряване на качеството на жилищния фонд на градските общности. Конкретни бенефициенти по схемата са общините Бургас, Видин, Девня и Дупница, които са избрани от междуведомствена работна група под ръководството на министъра по управление на средствата от ЕС с цел създаване на пилотни модели за осигуряване на съвременни социални жилища и за трайно и устойчиво решаване на проблемите в тази сфера. На 28 юни 2012 г. са подписани договори с общините Видин и Дупница на обща стойност **8,9 млн. лв.**

7. Съвместна европейска инициатива JESSICA

Инициативата JESSICA е насочена към подпомагане на устойчивото и интегрирано градско развитие. В България JESSICA се осъществява от ОПРР, посредством Холдингов фонд, управляван от Европейска инвестиционна банка, чрез два Фонда за градско развитие (ФГР), които финансират в проекти за публично-частно партньорство и други проекти за градско развитие на територията на София и шестте големи града – Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора и Плевен. **Фонд за устойчиво градско развитие на София ЕАД** предоставя нисколихвени заеми, гаранции и дялово участие за устойчиви проекти на територията на град София. Размерът на средствата за инвестиране от Фонда в проекти е **49,2 млн. лв.** **Регионален фонд за градско развитие АД** предоставя нисколихвени заеми и дялово участие за проекти на територията на шестте големи града. Размерът на средствата за инвестиране в проекти за градско развитие от Фонда е **110,7 млн. лв.**

8. Развитие на културната инфраструктура – ключови проекти на Министерство на културата

Министерство на културата изпълнява **14 договора** на обща стойност **21 млн. лв.** за реконструиране и обновяване на културни обекти с национално значение като Базилика „Света София“, Зала „България“, Сатиричен театър „Алеко Константинов“ – гр. София, Русенската опера и др.

Предоставени са **33 млн. лв. по 10 договора** за подкрепа развитието на недвижими културни ценности с национално и световно значение като: Античен културно-комуникационен комплекс „Сердика“ (т.нар. Ларго); Национален историко-археологически резерват „Плиска“; Исторически резерват „Трапезица“ в гр. Велико Търново; Църква „Св. Георги“ в с. Арбанаси; Ески джамия и създаване на музей на религиите, гр. Стара Загора и др.

9. Подкрепа за развитие на туристически атракции в общини

В рамките на 2 схеми по ОПРР се подкрепят **61 проекта**, които целят да подобрят състоянието на културни ценности и природни забележителности на територията на общините чрез комплекс от мерки за развитие на интегриран туристически продукт – съчетание от инфраструктурни, маркетингови и консервационни дейности. Одобрените проекти са на обща стойност **202 млн. лв.** Подкрепа получават някои от знаковите забележителности на страната, като приносът на ОПРР ще спомогне за повишаване на тяхната привлекателност:

- Старият град на Несебър;
- Мадарският конник и Шуменската крепост – община Шумен;
- Археологически комплекс Перперикон – община Кърджали;
- Древната българска столица Велики Преслав – община Велики Преслав;
- Белоградчишката крепост – община Белоградчик;
- Асеновата крепост – община Асеновград;
- Островът „Света Анастасия“ – община Бургас;
- Архитектурно-етнографски комплекс „Етър“ и Архитектурно-исторически резерват с. Боженци – община Габрово;
- Музеят на София с активно присъствие на минерална вода – Столична община;
- Пещерата Леденика – община Враца;
- Археологическият резерват на град Хисаря.

Подкрепа се предоставя и за развитието на нови атракции с голям потенциал за привличане на туристи и увеличаване на ползите от туризма.

10. Подкрепа за развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите

Оперативна програма „Регионално развитие“ подкрепя развитието на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите чрез 2 схеми в рамките на Операция 3.2 „Развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите“. Бенефициенти по схемата са всички 264 общини на територията на страната. Дейностите, които се подкрепят, са насочени към дестинации със значителен туристически потенциал, популяризиращи природното, културно и историческо наследство. През юли 2012 г. са одобрени

28 проектни предложения на обща стойност **12,5 млн. лв.**, като от тях в изпълнение са **23 договора**. През юли 2012 г. е обявена втора схема – „Подкрепа за развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите II“ с общ бюджет **6 млн. лв.**

11. В подкрепа на следващия програмен период

През март 2012 г. е обявена схема – „В подкрепа на следващия програмен период“. Тя се реализира в рамките на Операция 5.3 „Изграждане на капацитет на бенефициентите на ОПРР“ по Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“. Схемата е насочена към разработване на работни инвестиционни проекти, с които бенефициентите ще имат възможност да кандидатстват за финансиране със средства през следващия програмен период 2014-2020 г. Бюджетът на схемата възлиза на **14,9 млн. лв.**, като допустими кандидати са 36 общини – центрове на градски агломерации.

Предизвикателствата пред Управляващия орган на ОПРР за следващия програмен период са свързани с активно участие в дискусиите по определяне на новите стратегически цели и приоритети на Кохезионната политика на европейско ниво, ефективно включване в разработването на политиката за програмиране на развитието на Република България до 2020 г., както и осъществяване на максимално ефективна координация и съгласуваност при стратегическото планиране, програмиране на регионалното развитие на страната след 2014 г. При разработването на Оперативна програма „Регионално развитие“ за периода 2014-2020 г. ще се постави акцент върху териториалното сближаване, чрез отчитане на специфичните териториални характеристики на развитието, прилагане на интегриран подход в градовете и градските райони и засилено използване на лостовия ефект на инструмента за финансов инженеринг JESSICA.

Управляващият орган на ОПРР стартира процеса на програмиране с изготвянето на детайлен социално-икономически анализ за нуждите на оперативна програма за регионално развитие за периода 2014-2020 г. Целта е идентифициране на силни и слаби страни, възможности и заплахи пред развитието на българските райони, приоритетни области за въздействие за преодоляване на несъответствия в развитието, оползотворяване на съществуващите възможности за ускорено и устойчиво социално-икономическо развитие и териториално сближаване.

Същинският процес на програмиране на регионалното развитие за следващия програмен период започна със сформирането на Тематична работна група за разработване на оперативна програма за регионално развитие за програмен период 2014-2020 г. и провеждането на четири заседания на работната група.

Разработен е първият вариант на бъдещата оперативна програма и във връзка с това през месец юни 2012 г. са сключени договори за извършване на предварителна и екологична оценка.

Управляващият орган е разработил концепция за ОПРР 2014-2020 г. Оперативната програма за регионално развитие за следващия програмен период ще се изготвя в съответствие и в подкрепа на изпълнението на два национални документа за развитието на България до 2020 г. – Национална Програма за развитие „България 2020“ и Национална програма за реформи 2012-2020 г.

Доразвивайки и надграждайки постигнатото през сегашния програмен период и във връзка със засилване на ролята на градското развитие за постигане на целите на Кохезионната политика, основен приоритет и през периода 2014-2020 г. ще е устойчиво и интегрирано градското развитие. Приоритетът ще бъде изпълняван в рамките на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие. Инвестициите ще се реализират в рамките на строителните граници на избираемите градове и ще подкрепят дейности, насочени към подобряване на градската среда, превенция на риска, общинска образователна, здравна, социална, културна и спортна инфраструктура, зони с потенциал за икономическо развитие, енергийната ефективност в жилищни и обществени сгради и интегриран градски транспорт.

Други два основни приоритета ще бъдат насочени към ефективното изпълнение на инвестиции в държавна образователна, здравна и социална инфраструктура, като ще се финансират инвестиции извън интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. В това се изразява подкрепата реализирането на секторните политики, които имат ясно регионално въздействие и надхвърлят градското измерение. Така например държавната политика за деинституционализация на социални институции, подкрепата за висшите учебни заведения и професионалните училища са с ясно изразено регионално значение, но надхвърлят политиката за градско развитие.

Сотделна приоритетна ос ще се подпомага опазването, популяризирането и развитието на културното наследство. **Природата и културно-историческото наследство** могат да бъдат определени като едни от **най-силно изразените сравнителни предимства** на българските региони в глобализиращия се свят. По този начин развитието на **регионалния туризъм** може да бъде използван, като **инструмент за регионално развитие и създаване на нови работни места**.

През следващият програмен период ще се доразвие използването на инструментите за финансов инженеринг. Проекти от типа JESSICA ще бъдат приложими по отношение на градското развитие и туризма. Това са и част от потенциалните възможности за участие на бизнеса, в съответствие със стратегиите, посредством които ще се търсят средства за регионално развитие. Инвестиции ще бъдат реализирани в рамките на зони с потенциал за икономическо развитие в градовете (индустриални и бизнес центрове), изграждане на офис площи, търговски центрове. Ще бъдат предоставени средства и по отношение на спортната инфраструктура, туризма и енергийната ефективност в многофамилните жилищни сгради.

**Министерство на регионалното развитие и
благоустройството**

гр. София – 1202
ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 17-19
ГД „Програмиране на регионалното развитие“
тел.: +359 2 9405 426
факс: +359 2 987 7450
e-mail: oprd@mrrb.government.bg
www.bgregio.eu
www.mrrb.government.bg

Отдел „Южен централен район“, МРРБ

гр. Пловдив – 4000
ул. „Богомил“ № 31, ет. 4
тел.: +359 32 630 238
e-mail: jmollov@mrrb.government.bg

Отдел „Югозападен район“, МРРБ

гр. София – 1202
ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 17-19, ет. 2
тел.: +359 2 9405 539
e-mail: igeorgieva@mrrb.government.bg

Отдел „Северен централен район“, МРРБ

гр. Русе – 7000
пл. „Свобода“ № 6, ет. 6
тел.: +359 82 830 768
e-mail: tkuleva@mrrb.government.bg

Отдел „Североизточен район“, МРРБ

гр. Варна – 9000
ул. „Преслав“ № 51, ет. 2
тел.: +359 52 625 721
e-mail: adoncheva@mrrb.government.bg

Отдел „Северозападен район“, МРРБ

гр. Видин – 3700
ул. „Цар Симеон Велики“ № 69А, ет. 4
тел.: +359 94 601 145
e-mail: bvoycheva@mrrb.government.bg

Отдел „Югоизточен район“, МРРБ

гр. Бургас – 8000
бул. „Стефан Стамболов“ № 120, ет. 5
тел.: +359 56 810 427
e-mail: n.nikolov@mrrb.government.bg

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Във Вашето бъдеще!

Изготвено по проект: BG161PO001/5-01/2008/056
"Изработване и разпространение на информационни материали за
Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г. (ОПРР)"
Приоритетна ос 5: „Техническа помощ“ на ОПРР. Проектът се финансира от
Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на
Република България.